

ความพร้อมและแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

The State of Readiness and Educational System Development of the Accounting Profession for being the Asean Economic Community (AEC) of Higher Institution Education in Roi-Gaen-Sarasin Group

อมร โทท่า¹

Amorn Thotham¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพร้อมและหาแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการประจำหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งในเขตกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 46 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) กรรมการประจำหลักสูตรวิชาชีพบัญชี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพร้อมของระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวม ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ ด้านประสบการณ์ทำงานจริง และด้านการประเมินขีดความสามารถและสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ 2.1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการทางด้านวิชาชีพบัญชีจากสำนักงานบัญชีหรือหน่วยงานภายนอกจัดให้มีการศึกษาหลักการบัญชีของประเทศในกลุ่มอาเซียน 2.2) ฝึกปฏิบัติจริงตามสถานประกอบการสายวิชาชีพบัญชี และจัดฝึกอบรมโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี อบรมทักษะทางภาษาอังกฤษ (English Camp) 2.3) จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมร่วมมือทุกภาคส่วนให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีให้มากขึ้น 2.4) กำหนดให้นักศึกษาสาขาบัญชี ฝึกงานในด้านสายวิชาชีพบัญชี หรือสายงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และ 5) เพิ่มความสามารถด้านภาษากลุ่มอาเซียน สร้างความเป็นผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์และสามารถบูรณาการความรู้และประสบการณ์ทางธุรกิจมาประยุกต์กับการดำรงชีพได้อย่างจริงจัง

คำสำคัญ : ระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

¹ อาจารย์, ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ Lecturer Accounting Department, Faculty of Management Sciences Rajabhat Maha Sarakham University

Abstract

This research aims to study student preparedness for working in the accounting profession and the creation of an accounting profession program within today's educational system. The study identifies certain steps that should be taken to assure the study recommendations can be included in the Asean Economic Community (AEC) of higher education. Data were collected from 46 members of the curriculum committees of the accounting profession of higher education institutions in the Roi-Gaen-Sarasin group, Thailand. Questionnaires were used as a research instrument. The statistics used for data were mean, standard deviation,

The results of the research are: 1) the curriculum committee of the accounting profession agreed with the concept of having student preparedness and the development of an educational system development process, as a whole and in every aspect, at a high level, Preparedness in the development process refers to students possessing, accounting professional knowledge, accounting professional skill, professional ethics and attitudes, real working experience and assessment of their capabilities and competencies. And 2) educational system development of accounting profession courses refers to: 2.1) conducting a workshop from either the accounting institute or an outside department, studying ASEAN accounting principles; 2.2) gaining real world practice at companies or institutes, having an accounting workshop and obtaining English language skills; 2.3) supporting cooperation between all units to understand the role and duty of the accounting profession trader; 2.4) getting students to be prepared before going to the job-market by having an accounting internship or related program; and 2.5) enhancing ASEAN languages, developing readership and creative thinking.

Keywords : System Development Process in Accounting Profession, Asean Economic Community

บทนำ

ในปัจจุบันมีการแข่งขันด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ทำให้เศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community : AEC) ได้รวมตัวของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน จำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา บรูไน พม่า ฟิลิปปินส์ ลาว มาเลเซีย ไทย เวียดนาม สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย โดยมีเป้าหมายหลักในการรวมประเทศให้เป็นตลาดและฐานผลิตเดียว เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนภายในกลุ่มอาเซียน สร้างอำนาจต่อรองการค้าการลงทุนกับประเทศนอกกลุ่มอาเซียน และทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของ

วัตถุดิบ สินค้า และแรงงาน ซึ่งจะจัดตั้งอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2558 ทำให้ประชากรทุกประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการต่อการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าจะมีความร่วมมือของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนก็ตาม ในขณะเดียวกันแต่ละประเทศก็ต้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศตนเอง (บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์. 2558 : เว็บไซต์)

ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของไทย ตลอดจนแรงงาน

ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ที่จะต้องพัฒนาให้เท่าเทียม นานาประเทศ สาขาวิชาชีพเหล่านั้น ได้แก่ วิศวกร แพทย์ พยาบาล นักบัญชี นักสำรวจ ทันตแพทย์ และผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปนิก เพราะสาขาวิชาชีพ เหล่านี้เป็นสาขาวิชาชีพของไทยที่มีความพร้อมสูง มีสมาคมและการรวมตัวที่มีประสิทธิภาพที่เป็น ประจักษ์ และเป็นสมาคมที่ประชาคมอาเซียนได้ยก มาเป็นกลุ่มแรกของไทยที่จะมีการวางกฎเกณฑ์ข้อ บังคับต่าง ๆ หากจะมีคนในประเทศสมาชิกเข้ามา ทำงานในกลุ่มวิชาชีพทั้ง 7 นี้ในประเทศไทย แต่ใน ทางกลับกันหากคนไทยที่ทำงานในกลุ่มวิชาชีพ เหล่านี้ยังไม่พร้อมในการปรับตัว ปัญหาที่จะตกสู่ กลุ่มวิชาชีพเหล่านี้เช่นกัน ดังนั้น การเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจในแก่นิสิต นักศึกษา ผู้ทำบัญชี อาจารย์ผู้สอนและบุคคลที่สนใจ ให้ทราบถึงผล ประโยชน์และผลกระทบในการเข้าสู่ประชาคม อาเซียนทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม การท่องเที่ยวและรวม ถึงวิชาชีพด้วย (ฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558 : เว็บไซต์)

วิชาชีพบัญชี (Accounting Profession) เป็นหนึ่งในอาชีพที่มีผลกระทบต่อ การเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน ที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงาน ฝีมืออย่างเสรีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะ ต้องสร้างความพร้อมของกลุ่มผู้ที่จะประกอบ วิชาชีพบัญชีในเรื่องการบริการบัญชี (Accounting Service) และการสอบบัญชี (Auditing Service) โดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ลง นามในกรอบข้อตกลงร่วมกัน (ASEAN MRA Framework on Accountancy Service) ในปี พ.ศ. 2554 (ค.ศ. 2009) ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการ เจรจาในอนาคตเกี่ยวกับด้านการศึกษา ใบอนุญาต ในการประกอบวิชาชีพ ประสบการณ์ และ กระบวนการในการยอมรับต่อไป (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558 : เว็บไซต์) สำหรับการ ศึกษาทางวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีใน พระบรมราชูปถัมภ์ ได้นำมาตรฐานการศึกษา

ระหว่างประเทศ (International Education Standards : IES) ของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC) มาเป็นแนวทางในการกำหนดข้อบังคับสำหรับนัก บัญชีในประเทศไทย ทั้งในระหว่างที่กำลังศึกษา และหลังจากสำเร็จการศึกษาเพื่อก้าวสู่การประกอบ วิชาชีพบัญชี และให้สอดคล้องกับมาตรฐานการ ศึกษาระหว่างประเทศ จำนวน 8 ฉบับ ประกอบด้วย ข้อกำหนดเพื่อเข้าสู่โปรแกรมทางการศึกษา ทางวิชาชีพบัญชี เนื้อหาของโปรแกรมทางการ ศึกษาวิชาชีพบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ ข้อกำหนด ด้านประสบการณ์การทำงานจริง การวัดผลขีด ความสามารถและสมรรถนะการพัฒนาทางวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และข้อกำหนดด้านสมรรถนะสำหรับผู้ ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (สภาวิชาชีพบัญชีใน พระบรมราชูปถัมภ์, 2558 : เว็บไซต์)

ดังนั้น สถาบันการศึกษา ที่เปิดหลักสูตรการ เรียนการสอนทางด้านวิชาชีพบัญชีมีความจำเป็น ที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนา องค์ความรู้และผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองต่อ ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งภาค อุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาอาชีพทาง วิชาชีพบัญชีให้นิสิต/นักศึกษาเป็นผู้มีความพร้อม ในวิชาชีพ ให้สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบวิชาชีพ บัญชีในกลุ่มประชาคมอาเซียนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสถาบันการศึกษาจะต้องพิจารณา ทบทวน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีให้ เป็นสากล โดยจะต้องจัดการเรียนการสอนให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมี ความสนใจศึกษาความพร้อมและแนวทางพัฒนา ระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบัน อุดมศึกษา ในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

ต้องการทราบว่าสถาบัน อุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์มีระดับความพร้อมของการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากน้อยเพียงไร และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีให้ก้าวทันสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่ง จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ประธานหลักสูตร คณาจารย์สาขาวิชาการบัญชีของสถาบัน อุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถทราบถึงความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ที่เป็นผู้พัฒนาบัณฑิตให้สามารถประกอบวิชาชีพเข้าสู่งานการแข่งขัน และได้วิธีการหรือกระบวนการพัฒนาหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีให้สามารถผลิตบัณฑิตก้าวทันต่อการแข่งขันในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมของการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

เอกสารของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความพร้อมและแนวทางพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ให้ความหมายและกำหนดทฤษฎีไว้ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

สถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีขึ้นไป อยู่พื้นที่ตั้งใน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด

2. คณะกรรมการประจำหลักสูตร

คณะกรรมการประจำหลักสูตร หมายถึง ได้แก่ ผู้ที่ได้แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประจำหลักสูตร หรือคณะกรรมการบริหารหลักสูตรตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้อนุมัติในหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชี

3. วิชาชีพบัญชี (Accounting)

วิชาชีพบัญชี หมายถึง วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ทั้งนี้ในภายหน้าหากเห็นว่ามีการเกี่ยวกับการบัญชีด้านใดที่มีความสำคัญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์อาจออกกฎกระทรวงกำหนดบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านนั้นเพิ่มเติมขึ้นในคำนิยามวิชาชีพบัญชีก็ได้ เช่น การตรวจสอบภายใน เป็นต้น

4. ระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (Accounting Educational System)

ระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี หมายถึง หลักสูตรทางการศึกษาสำหรับบุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและมีคุณสมบัติเข้าเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งจะต้องพัฒนาการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทางวิชาชีพบัญชีขั้นสูง มีทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็นสามารถประยุกต์ตามค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ มุ่งเน้นประสบการณ์การทำงานจริง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและสมรรถนะในระดับสากล ประกอบด้วย

4.1 ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (Professional Knowledge) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ภายในสมองของ

นิสิต/นักศึกษา ซึ่งการเกิดจากการศึกษาและฝึกอบรมที่ดีทำให้ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้มากที่สุด โดยความรู้หลักของการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ความรู้ทางการบัญชี การเงิน และ ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ความรู้ทางองค์กรและธุรกิจ และความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.2 ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skill) หมายถึง ความสามารถ ความชัดเจนและความชำนาญในวิชาชีพบัญชี ซึ่งนิสิต/นักศึกษาสามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้ และแสดงออกถึงความมั่นใจและเกิดคุณค่าให้เกิดขึ้น ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร และทักษะทางองค์กรและการจัดการธุรกิจ

4.3 ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ (Professional Value, Ethics, and Attitudes) หมายถึง การพัฒนาตนให้มีความประพฤติปฏิบัติเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามหลักจรรยาบรรณ โดยนำไปสู่ข้อผูกพันกับประโยชน์สาธารณะ และความอ่อนไหวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความเชื่อถือได้ ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความมีมารยาทและความเคารพนับถือ และปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

4.4 ประสบการณ์การทำงานจริง (Real Work Experience) หมายถึง ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพบัญชีของนิสิต/นักศึกษาควรเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี ระยะเวลาของการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี การศึกษาทางวิชาชีพที่มีส่วนประกอบสำคัญของการประยุกต์การบัญชีไปใช้งานอาจนับเป็นประสบการณ์การทำงานจริงได้ ไม่เกินกว่า 12 เดือน ซึ่งผู้รับการฝึกหัดจำเป็นจะต้องได้รับ

ประสบการณ์การทำงานจริงในระดับที่เหมาะสมพิจารณาโดยองค์วิชาชีพที่สมัครไว้ นอกจากนี้ประสบการณ์การทำงานจริงอาจได้มาหลังสำเร็จการศึกษาหรือได้มาระหว่างอยู่ในกระบวนการศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความรู้ทางวิชาชีพทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้วยสมรรถนะทางวิชาชีพ และเพื่อเติบโตอย่างต่อเนื่องตลอดอาชีพ

4.5 การประเมินขีดความสามารถและสมรรถนะ (The Assessment of the Capabilities and Competencies) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ขั้นสุดท้ายของการศึกษาโปรแกรมทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความรู้ทางวิชาการเชิงปฏิบัติอย่างลึกซึ้งในหัวข้อวิชาเฉพาะเรื่องที่อยู่ในหลักสูตร สามารถปรับใช้ความรู้ทางวิชาการเชิงปฏิบัติในการวิเคราะห์และการกระทำทางปฏิบัติได้ สามารถดึงเอาความรู้จากหัวข้อวิชาที่ศึกษามาอย่างหลากหลายไปใช้แก้ปัญหาที่มีหลายด้านและซับซ้อนได้ สามารถระบุปัญหาที่เจาะจง ได้โดยแยกแยะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจออกจากข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่ สามารถบูรณาการความรู้และทักษะที่หลากหลายไว้เพื่อใช้งานได้ สามารถสื่อสารกับผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสื่อสารและให้คำแนะนำที่เป็นไปได้ในลักษณะที่กระชับและเป็นเหตุเป็นผลตามกระแสได้ และสามารถระบุข้อปฏิบัติที่อาจมีปัญหาด้านจรรยาบรรณได้

ดังนั้น ระบบการศึกษาในวิชาชีพบัญชีถือเป็นอาชีพหลักที่เกี่ยวข้องกับการเปิดระบบเสรีอาเซียนในปลายปี 2558 สถาบันอุดมศึกษาต้องเตรียมตัวและสร้างศักยภาพให้เกิดขึ้นกับบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีเพื่อให้ก้าวทันสู่การเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกับแรงงานในประเทศอาเซียนต่อไป ซึ่งมีสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการประจำหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาในเขตกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 50 คน จากจำนวนหลักสูตรทั้งสิ้น 10 หลักสูตร

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 50 ชุดไปยังกรรมการประจำหลักสูตรในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา เมื่อครบกำหนดในการเก็บแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามทั้งสิ้น 46 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ต้องและครบถ้วน จำนวน 46 ชุด มีอัตราผลตอบแทนร้อยละ 92 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar, and Day (2001) ได้นำเสนอว่าการส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราผลตอบแทนอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

2. การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

ความพร้อมและทางพัฒนาของการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชีประกอบด้วย 8 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการติดตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีให้ก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เนื้อหา แนวคิด โครงสร้างและวิธีการจัดทำรายงานการดำเนินงานขององค์กรเพื่อใช้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร และส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้การบัญชีบริหารเพื่อวางแผน จัดการต้นทุน ควบคุมคุณภาพ และวัดผลการดำเนินงานได้ 2) ด้านทักษะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการผลักดันให้นักศึกษา ต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการเป็นมืออาชีพ โดยผ่านการฝึกปฏิบัติทางบัญชีอย่างต่อเนื่อง การมุ่งเน้นให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการใช้ระบบสารสนเทศ เพื่อการประกอบวิชาชีพบัญชีให้เกิดประสิทธิภาพและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องใช้สำนักงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและความเชี่ยวชาญ 3) ด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ ประกอบด้วย

ด้วย 7 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการส่งเสริมให้นักศึกษา/นักศึกษามีการแยกแยะระหว่างคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติกับการพัฒนาพฤติกรรมที่ถูกต้องและยอมรับได้ และมุ่งเน้นให้นักศึกษา/นักศึกษามีการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณเบื้องต้นเกี่ยวกับความมีศักดิ์ศรีในสายวิชาชีพบัญชี 4) ด้านประสบการณ์ทำงานจริง ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานระหว่างการศึกษาเพื่อให้คำปรึกษาด้านวิชาชีพเป็นระยะ และผลักดันให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์จริงในสาขาวิชา ที่สนใจ เช่น การสอบบัญชี การตรวจสอบภายใน หรือการภาษีอากร เป็นต้น และ 5) ด้านการประเมินขีดความสามารถและสมรรถนะ ประกอบด้วย 6 คำถาม โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการมุ่งเน้นให้มีการประเมินด้านความรู้ทางเทคนิคในแต่ละเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและให้ความสำคัญกับการประเมินด้านความรู้ทางเทคนิคไปใช้ในการวิเคราะห์และการปฏิบัติงานได้

3. ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง โดยการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) ใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งความพร้อมและแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.612 – 0.863 และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งความพร้อมและแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี อยู่ระหว่าง 0.735 – 0.869

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ร้อยละ (Percentage)

4.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

4.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลลัพธ์การวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกรรมการประจำหลักสูตรวิชาชีพบัญชีสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของกรรมการประจำหลักสูตรวิชาชีพบัญชีสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

ข้อมูลทั่วไปของกรรมการประจำ หลักสูตรวิชาชีพบัญชี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	8	17.39
1.2 หญิง	38	82.61
รวม	46	100.00
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	1	2.17
2.2 30 – 35 ปี	15	32.61
2.3 36 – 40 ปี	16	34.78
2.4 มากกว่า 40 ปี	14	30.43
รวม	46	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาโท	32	69.60
3.2 ปริญญาเอก	14	30.40
รวม	46	100.00
4. ตำแหน่งทางวิชาการ		
4.1 อาจารย์	41	59.13
4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือสูงกว่า	5	10.87
รวม	46	100.00
5. ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการประจำหลักสูตร วิชาชีพทางบัญชี		
5.1 น้อยกว่า 3 ปี	10	21.74
5.2 3 – 5 ปี	18	39.13
5.3 6 – 8 ปี	5	10.87
5.4 มากกว่า 8 ปี	13	28.26
รวม	46	100.00

จากตาราง 1 พบว่า กรรมการประจำหลักสูตรวิชาชีพบัญชี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 82.61) อายุ 36 – 40 ปี (ร้อยละ 34.78) รองลงมา 30 – 35 ปี (ร้อยละ 32.61) ระดับการศึกษาปริญญาโท (ร้อยละ 69.60) ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการประจำหลักสูตรวิชาชีพทางบัญชี 3

– 5 ปี (ร้อยละ 39.13) รองลงมา มากกว่า 8 ปี (ร้อยละ 28.26) และไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการวิชาชีพหลักสูตรวิชาชีพทางบัญชี (ร้อยละ 56.52)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยละแก่นสารสินธุ์

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยละแก่นสารสินธุ์

ข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา ในกลุ่มร้อยละแก่นสารสินธุ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ของสถาบัน		
1.1 ขอนแก่น	19	41.30
1.2 กาฬสินธุ์	10	21.74
1.3 มหาสารคาม	12	26.09
1.4 ร้อยเอ็ด	5	10.87
รวม	46	100.00
2. ประเภทของสถาบันอุดมศึกษา		
2.1 มหาวิทยาลัยของรัฐ	13	28.26
2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏ	14	30.43
2.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	10	21.74
2.4 มหาวิทยาลัยเอกชน/วิทยาลัยเอกชน	9	19.57
รวม	46	100.00
3. ระยะเวลาในการเปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพทางบัญชี		
3.1 น้อยกว่า 10 ปี	18	39.13
3.2 10 – 15 ปี	13	28.26
3.3 16 – 20 ปี	6	13.04
3.4 มากกว่า 20 ปี	9	19.57
รวม	46	100.00
4. จำนวนคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี		
4.1 น้อยกว่า 10 คน	25	54.35
4.2 10 – 15 คน	13	28.26
4.3 มากกว่า 15 คน	8	17.39
รวม	46	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา ในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. จำนวนนิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี		
5.1 น้อยกว่า 500 คน	34	73.91
5.2 500 – 1,000 คน	4	8.70
5.3 มากกว่า 1,000 คน	8	17.39
รวม	46	100.00
6. ระดับการศึกษาที่เปิดสอนสูงสุดในหลักสูตรวิชาชีพทางบัญชี		
6.1 ปริญญาตรี	38	82.61
6.2 สูงกว่าปริญญาตรี	8	17.39
รวม	46	100.00
7. หลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีที่ทำการเปิดสอนในปัจจุบัน		
7.1 หลักสูตรภาษาไทย	38	82.61
7.2 หลักสูตรภาษาต่างประเทศหรือนานาชาติ	8	17.39
รวม	46	100.00
8. หลักสูตรกำหนดให้นิสิต/นักศึกษาต้องสอบผ่านการวัดความรู้ความเข้าใจในรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรที่จะสำเร็จการศึกษาหรือไม่		
8.1 มี	31	67.39
8.2 ไม่มี	15	32.61
รวม	46	100.00

จากตาราง 2 พบว่า สถาบัน อุดมศึกษาในเขตกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ส่วนใหญ่เขตพื้นที่ของสถาบัน ขอนแก่น (ร้อยละ 41.30) รองลงมา มหาสารคาม (ร้อยละ 26.09) ประเภทของสถาบัน อุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ร้อยละ 30.43) รองลงมา มหาวิทยาลัยของรัฐ (ร้อยละ 28.26) ระยะเวลาในการเปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพทางบัญชี น้อยกว่า 10 ปี (ร้อยละ 39.13) รองลงมา 10 – 15 ปี (ร้อยละ 28.26) จำนวนคณาจารย์ประจำสาขา วิชาการบัญชี น้อยกว่า 10 คน (ร้อยละ 54.35) รองลงมา 10 – 15 คน (ร้อยละ 28.26) จำนวนนิสิต/ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี น้อยกว่า 500 คน (ร้อยละ 73.91) รองลงมา มากกว่า 1,000 บาท

(ร้อยละ 17.39) ระดับการศึกษาที่เปิดสอนสูงสุดในหลักสูตรวิชาชีพทางบัญชี ปริญญาตรี (ร้อยละ 82.61) หลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีที่ทำการเปิดสอนในปัจจุบัน หลักสูตรภาษาไทย (ร้อยละ 82.61) และหลักสูตรมีการกำหนดให้นิสิต/นักศึกษาต้องสอบผ่านการวัดความรู้ความเข้าใจในรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรที่จะสำเร็จการศึกษา (ร้อยละ 67.39)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่น สารสินธุ์

ตาราง 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์โดยรวมและเป็นรายด้าน

ความพร้อมของการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	4.31	0.58	มาก
2. ด้านทักษะทางวิชาชีพ	4.23	0.59	มาก
3. ด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ	4.43	0.51	มาก
4. ด้านประสบการณ์ทำงานจริง	4.43	0.51	มาก
5. ด้านการประเมินขีดความสามารถและสมรรถนะ	4.22	0.53	มาก
รวม	4.32	0.51	มาก

จากตาราง 3 พบว่า กรรมการประจำหลักสูตรวิชาชีพบัญชี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ ด้านประสบการณ์ทำงานจริง และด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการประจำหลักสูตรวิชาชีพบัญชีสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี จำแนก 6 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี

1.1 อบรมเชิงปฏิบัติทางการทางด้านวิชาชีพบัญชีจากสำนักงานบัญชีหรือหน่วยงานภายนอก

1.2 จัดให้มีการศึกษาหลักการบัญชีของประเทศในกลุ่มอาเซียน

1.3 ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรหรือรายวิชาที่เป็นภาษาอังกฤษ

1.4 สภาวิชาชีพได้รับผลกระทบจาก IFRS ทำให้มาตรฐานหลายๆ อย่างต้องปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง แต่รอบระยะเวลาการปรับปรุงหลักสูตร 5 ปี/ครั้ง จึงทำให้ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน

1.5 การเรียนรู้จากสถานประกอบการจริงหรือจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น ผู้สอบบัญชีผู้สอบบัญชีภาษีอากร เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร นักตรวจสอบภายใน เป็นต้น

1.6 ควรสร้างเครือข่ายในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ให้พัฒนาไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.7 เพิ่มความรู้ทางวิชาชีพอย่างเข้มข้นในด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านมาตรฐานรายงานทางการเงิน

1.8 แสวงหาความรู้ และทักษะทางวิชาชีพบัญชีตามที่กลุ่ม AEC ต้องการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีให้ก้าวทันต่อการแข่งขันต่อไป

2. ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี

2.1 ให้ฝึกปฏิบัติจริงตามสถานประกอบการ 1 ปีการศึกษา

2.2 ควรมีการเพิ่มวิเคราะห์และฝึกทักษะความเป็นจริงมากขึ้น

2.3 จัดฝึกอบรม เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี อบรมทักษะทางภาษาอังกฤษ (English Camp)

2.4 ควรมีการจัดแข่งขันในทักษะวิชาชีพบัญชีอยู่เป็นประจำ เช่น ทุกเดือน หรือทุกปีการศึกษา เป็นต้น

2.5 เพิ่มทักษะวิชาชีพในสาขาการตรวจสอบ เช่น ทักษะการตรวจสอบภายใน ทักษะการตรวจสอบรายงานทางการเงินหรืองบการเงิน เป็นต้น

2.6 ควรให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานจริงจากสถานประกอบการในสายวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี เช่น งานด้านการตรวจสอบภายใน การสอบบัญชี เป็นต้น

2.7 กำหนดให้มีการนำการเรียนรู้อาจารย์สอนวิชาชีพบัญชีแบบการเรียน English Program

2.8 ส่งเสริมให้มีการบันทึกการปฏิบัติงานในห้องเรียนแต่ละรายวิชาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านบัญชีแทนการบันทึกด้วยสมุดบัญชี

3. ด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพบัญชี

3.1 จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา

3.2 จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมร่วมมือทุกภาคส่วนให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีให้มากขึ้น

4. ด้านประสบการณ์การทำงานจริง

4.1 ควรกำหนดให้นักศึกษาสาขาวิชาชีพฝึกงานในด้านสายวิชาชีพบัญชี หรือสายงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

4.2 มุ่งเน้นการเรียนรู้อาจารย์เป็นผู้ประกอบการทางสายวิชาชีพบัญชีในหลักสูตรด้วย ไม่ใช่เน้นการเรียนเพื่อปฏิบัติงานบัญชีเท่านั้น

4.3 เพิ่มชั่วโมงฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากขึ้นเพื่อมุ่งเน้นประสบการณ์ทำงานจริง

4.4 ส่งเสริมให้บริการทางวิชาชีพแก่ผู้ประกอบการให้มีความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาเพื่อสร้างความร่วมมือในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4.5 พัฒนาฝึกประสบการณ์ทำงานจริงในประเทศต่างๆ ของกลุ่ม AEC

5. ด้านการประเมินขีดความสามารถและสมรรถนะ

5.1 เพิ่มความสามารถด้านภาษา

5.2 มีความเป็นผู้นำ ความคิดในทางสร้างสรรค์ และสามารถบูรณาการความรู้ และประสบการณ์ทางธุรกิจมาประยุกต์กับการดำรงชีพ

5.3 การจัดทำรายงานทางการเงิน ผู้ผู้ใช้งบการเงินประเภทต่างๆ

6. แนวทางพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีอื่นๆ

6.1 เน้นทักษะทางด้านภาษาอังกฤษอย่างเข้มข้นเพื่อก้าวทันประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

6.2 มุ่งเน้นระบบเทคโนโลยีที่ทำให้การพัฒนาหลักสูตรก้าวทันประชาคมอาเซียน

6.3 ควรสร้างเครือข่ายในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ให้พัฒนาไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

6.4 หลักสูตรควรผลักดันให้มีการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของประเทศต่างๆ ในอาเซียน

6.5 ควรจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพนิสิต/นักศึกษา หาแนวทางในการกำหนดวิชาชีพและพัฒนาอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความพร้อมและแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ สามารถอภิปรายผลการ

วิจัยดังนี้

1. กรรมการประจำหลักสูตรวิชาชีพบัญชี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์โดยรวม ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ ด้านประสบการณ์ทำงานจริง และด้านการประเมินขีดความสามารถและสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ทุกสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่เปิดหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีนั้น จะต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประกอบวิชาชีพบัญชีตามที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าเป็นหลักเกณฑ์การกำหนดหลักสูตรสอดคล้องกัน ทำให้ทุกสถาบันอุดมศึกษาพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับเดียวกัน มีกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤติมา มุ่งหมาย (2556 : เว็บไซต์) พบว่า สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะบัณฑิตในปัจจุบันโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านจริยธรรมและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

2. แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ปรับปรุงหลักสูตรหรือรายวิชาที่เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกปฏิบัติจริงตามสถานประกอบการสายวิชาชีพบัญชี จัดฝึกอบรมโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา ส่งเสริมให้บริการทางวิชาชีพแก่ผู้ประกอบการให้มีความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาเพื่อสร้างความร่วมมือในการฝึกประสบการณ์จริง และพัฒนาฝึกประสบการณ์ทำงานจริงในประเทศต่างๆ ของกลุ่ม AEC และที่สำคัญ เพิ่มความสามารถด้านภาษากลุ่มอาเซียน เนื่องจาก แนวทางพัฒนาดังกล่าวนี้ ถือเป็นปัจจัยแรกของนักบัญชีที่จะต้องมีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีให้ลึกซึ้งและ

นำไปสู่การปฏิบัติในสถานประกอบการได้จริง และการจะแข่งขันกับกลุ่มประเทศอาเซียนได้นั้นปัจจัยแรกคือการสื่อสารนั่นก็คือ ภาษาอังกฤษที่จะสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การที่จะแข่งขันในกลุ่มประเทศอาเซียนได้นั้นจะต้องศึกษากฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของแต่ละประเทศเพื่อทำความเข้าใจและสามารถที่จัดทำรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรยุทธ สุขมาก (2555 : เว็บไซต์) พบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มมูลค่าของผู้ประกอบวิชาชีพ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ด้านภาษีอากร ด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ด้านภาษาอังกฤษและภาษาอื่นในกลุ่มประเทศอาเซียน ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี และด้านความสามารถในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคม และวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่า หลักสูตรวิชาชีพบัญชีมีความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยได้มีข้อกำหนดจากสภาวิชาชีพบัญชีในการจัดทำบัญชีระหว่างประเทศ ซึ่งทุกหลักสูตรได้มีความพร้อมโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหลักสูตรวิชาชีพบัญชีจากสถาบันต่างๆ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้เกิดความร่วมมือ นำแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการความคิดเห็นของคณะกรรมการประจำหลักสูตรที่เสนอแนะจากผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.1 คณะกรรมการประจำหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่

1.1.1 จัดรายวิชาที่มุ่งเน้นมาตรฐานการบัญชี การสอบบัญชีทั้งในประเทศและระดับสากลหรือกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อให้นิสิต/นักศึกษาได้ศึกษาอย่างละเอียดและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานทางการเงินให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 จัดให้มีการศึกษาหลักการบัญชีของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยนำกรณีศึกษาหรือรายงานทางการเงินของแต่ละประเทศมาสู่การเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อให้นิสิต/นักศึกษาได้เกิดความรู้ในรูปแบบรายงานทางการเงินของแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียนของแท้จริง

1.1.3 ปรับปรุงหลักสูตรหรือรายวิชาให้ที่เป็นภาษาอังกฤษ อย่างน้อยจะต้องกำหนดรายวิชาทางวิชาชีพบัญชีจะต้องเรียนเป็นฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อเรียนรู้ภาษาอังกฤษทางวิชาชีพบัญชีควบคู่กัน

1.1.4 การเรียนรู้จากสถานประกอบการจริงหรือจากผู้เชี่ยวชาญภายนอกทางสายวิชาชีพบัญชีหรือสายงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาชีพอย่างเข้มข้นในด้านมาตรฐานการบัญชีด้านมาตรฐานรายงานทางการเงิน และแสวงหาความรู้ และทักษะทางวิชาชีพบัญชีตามที่กลุ่ม AEC ต้องการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีให้ก้าวทันต่อการแข่งขัน

1.2 คณะกรรมการประจำหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่

1.2.1 ให้นิสิต/นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริงตามสถานประกอบการ 1 ภาคการเรียนหรือ 1 ปีการศึกษา เพื่อฝึกทักษะที่แท้จริงนอกห้องเรียน

1.2.2 ฝึกอบรมโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีตลอดหลักสูตร หากเป็นไปได้ควรจัดการเรียนการสอนบนที่บัญชีด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแทนการบันทึกด้วยสมุดบัญชี

1.2.3 จัดกิจกรรมฝึกทักษะทาง

ภาษาอังกฤษ (English Camp) ทางวิชาชีพบัญชี

1.2.4 ควรมีการแข่งขันในทักษะวิชาชีพบัญชีอยู่เป็นประจำ เพื่อให้ นิสิต/นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นที่จะศึกษา ค้นคว้า และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.3 คณะกรรมการประจำหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่

1.3.1 จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนิสิต/นักศึกษา

1.3.2 จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมร่วมมือทุกภาคส่วนให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีให้มากขึ้น

1.4 คณะกรรมการประจำหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรด้านด้านประสบการณ์การทำงานจริง

1.4.1 ควรกำหนดให้นักศึกษาสาขาบัญชี ฝึกงานในด้านสายวิชาชีพบัญชี หรือสายงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อจะได้เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในสายวิชาชีพบัญชีจริงๆ และเห็นประโยชน์ต่อการศึกษาในสายงานบัญชีอย่างแท้จริง

1.4.2 ส่งเสริมให้บริการทางวิชาชีพแก่ผู้ประกอบการ โดยสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาเพื่อสร้างความร่วมมือในการฝึกประสบการณ์จริง และพัฒนาฝึกประสบการณ์ทำงานจริงในประเทศต่างๆ ของกลุ่ม AEC

1.5 คณะกรรมการประจำหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรด้านด้านการประเมินขีดความสามารถและสมรรถนะ ได้แก่ เพิ่มความสามารถด้านภาษา สร้างความเป็นผู้นำ ความคิดในทางสร้างสรรค์ และสามารถบูรณาการความรู้ และประสบการณ์ทางธุรกิจมาประยุกต์กับการดำรงชีพ

1.6 คณะกรรมการประจำหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีของสถาบันในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ควรสร้างเครือข่ายในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ให้

พัฒนาหลักสูตรไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์เท่านั้น และทราบถึงความพร้อมและแนวทางพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชีเท่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะเพื่อให้ผู้สนใจทำการวิจัยต่อไปดังนี้

2.1 ควรศึกษาความพร้อมและแนวทางพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาทั่วไปประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีของระดับประเทศต่อไป

2.2 ควรศึกษาความพร้อมและแนวทางพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาหลักสูตรของแต่ละประเทศว่าเป็นอย่างไร และจะเน้นพัฒนาบัณฑิตในทิศทางใดเพื่อจะได้นำมาสู่การพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทยเช่นเดียวกัน

2.3 ควรศึกษาสถานประกอบการในแต่ละประเทศอาเซียน ถึงความต้องการบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสายอาชีพบัญชีว่าผู้ประกอบการต้องการเน้นในเรื่องใด เพื่อที่จะนำมาสู่การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชีให้ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการภายนอก

2.4 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ผู้สอบบัญชี ผู้ทำบัญชี ในปัจจุบัน ว่ามีปัญหาและอุปสรรคใดๆ ในการจัดทำรายงานทางการเงินหรือการสอบทานข้อมูลทางการเงินให้กับสถานประกอบการ เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรและพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปพฤกษ์บาร์มี อุตสาหะวานิชกิจ คณบดีคณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ หวังเจริญเดช อาจารย์ประจำคณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และอาจารย์ ดร.สายทิพย์ จะโนภาษา อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ได้ให้คำแนะนำและได้ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการประจำหลักสูตรทางวิชาชีพบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ทำให้การดำเนินงานวิจัยประสบความสำเร็จในการครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์. (2558). *ความคืบหน้าของ AEC ด้านการบริการสาขาบริการวิชาชีพบัญชี*. จาก <http://acc.rc.ac.th/uploads/userfiles>. ค้นเมื่อ 26 กันยายน 2558.
- ฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). "การเตรียมรับปี 2015 ของนักบัญชี (ตอนที่ 3)," *บทความวิชาการ*. จาก http://www.fap.or.th/images/column_1390536375/pare%202015%203.pdf ค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2558.
- ฤติมา มุ่งหมาย. (2556). *แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนักบัญชีที่เป็นปัจจุบันกับคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. จาก www.old.nrru.ac.th/rdi/บทความคุณลักษณะบัณฑิตมอราชภัฏ.do. ค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2557.
- วีรยุทธ สุขมาก และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ. (2555). *ความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มมูลค่าของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. จาก <http://www.spu.ac.th/account/files/2014/0198.pdf>. ค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2557.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). *นักบัญชีกับ AEC*. จาก <http://www.fap.or.th/subfapnew.php?id=185>. ค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2557.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). *การจัดทำร่าง MRA*. จาก <http://www.fap.or.th>. ค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2558.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี*. จาก <http://www.fap.or.th>. ค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2558.
- Aaker, David A., Kumer, V., and Day, G.S., (2001). *Marketing Research*. New York: John Wiley & Sons.